

รายงานการประชุมสภาการศึกษา

ครั้งที่ 1/2546

วันจันทร์ที่ 18 สิงหาคม 2546 เวลา 14.00 น.

ณ ห้องปรีนซ์ 3 โรงแรมปรีนซ์พาเลส

กรรมการที่มาประชุม

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายปองพล อติเรกสาร) ประธาน
2. ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
(นายสมบัติ กลิ่นผา รองปลัดกระทรวงฯ มาแทน) กรรมการ
3. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นายสกล บุญคำ ผู้ตรวจราชการกระทรวงฯ มาแทน) กรรมการ
4. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(นางสาวจีระภา จิตรแสง ที่ปรึกษาด้านการสื่อสารฯ มาแทน) กรรมการ
5. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
(นายไมตรี อินทุสุต ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนฯ มาแทน) กรรมการ
6. ปลัดกระทรวงแรงงาน
(นางสาวมัทนา บรรดาศักดิ์ นักวิชาการแรงงาน 7 ว. มาแทน) กรรมการ
7. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
(นางปริศนา พงษ์ทัดศิริกุล รองปลัดกระทรวงฯ มาแทน) กรรมการ
8. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(นายศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช รองปลัดกระทรวงฯ มาแทน) กรรมการ
9. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
(คุณหญิงเกษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา) กรรมการ
10. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
(นางสาวพวงเพชร สารคุณ รองเลขาธิการฯ มาแทน) กรรมการ
11. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายไพฑูรย์ จัยสิน) กรรมการ
12. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(นายพยุงค์ศักดิ์ จันทร์สุรินทร์) กรรมการ
13. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(ศาสตราจารย์ ร.ต.อ.วรเดช จันทร์ศร) กรรมการ

14. เลขธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ	
(นายบุญยงค์ เวชมนีศรี รองเลขธิการฯ มาแทน)		
15. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ	
(นายเชาว์ อรรถมานะ รองผู้อำนวยการฯ มาแทน)		
16. เลขธิการคุรุสภา	กรรมการ	
(นายจักรพรรดิ วัฒนา)		
17. ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา	กรรมการ	
(ศาสตราจารย์ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)		
18. พระราชเมธาภรณ์ (แสวง ธมเมสโก)	กรรมการ	
19. พระราชครูวามเทพมุนี	กรรมการ	
20. นายกฤษณพงศ์ กีรติกร	กรรมการ	
21. ศาสตราจารย์ เกรียงศักดิ์	เจริญวงศ์ศักดิ์	กรรมการ
22. นางจรรยาพร	ธรรณินทร์	กรรมการ
23. นางสาวจันทร์เพ็ญ	แก้วเชียงใหม่	กรรมการ
24. รองศาสตราจารย์ ชนะ	กสิภรณ์	กรรมการ
25. ศาสตราจารย์ ชัยอนันต์	สมุทวนิช	กรรมการ
26. นายชิงชัย	หาญเจนลักษณ์	กรรมการ
27. นายทองอยู่	แก้วไทรฮะ	กรรมการ
28. ศาสตราจารย์ทักษิณา	สวนานนท์	กรรมการ
29. นายธนา	เบญจาทิกุล	กรรมการ
30. นายนิพนธ์	สุรพงษ์รักเจริญ	กรรมการ
31. นายอนุชากร	มาศฉมาดล	กรรมการ
32. นายประเวศ	พุ่มพวง	กรรมการ
33. นายพงษ์	ตนานนท์	กรรมการ
34. นางพิมพ์พราย	สุพโปฏก	กรรมการ
35. นายพารณ	อิศรเสนา ณ อยุธยา	กรรมการ
36. นายพิสิฐ	เจริญวงศ์	กรรมการ
37. นายมานะ	สุดสงวน	กรรมการ
38. นายมานิจ	สุขสมจิตร	กรรมการ
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา	ปิยะอัจฉริยะ	กรรมการ
40. ศาสตราจารย์วิจิตร	ศรีสอ้าน	กรรมการ
41. นายวิทธยา	บริบูรณ์ทรัพย์	กรรมการ
42. นายวิทยา	มานะวานิชเจริญ	กรรมการ

43. นายวินัย	สะมะฮุน	กรรมการ
44. รองศาสตราจารย์วีริยะะ	นามศิริพงศ์พันธุ์	กรรมการ
45. ศาสตราจารย์ วิรุณ	ตั้งเจริญ	กรรมการ
46. ภารดา วิศิษฐ์	ศรีวิชัยรัตน์	กรรมการ
47. นายวีระชัย	วรรณีกกุล	กรรมการ
48. นายสมชัย	วุฑฒิปรีชา	กรรมการ
49. นายสุทธินันท์	ปรัชญพฤทธิ	กรรมการ
50. ศาสตราจารย์สุมน	อมรวิวัฒน์	กรรมการ
51. นายสุวัฒน์	เงินน้ำ	กรรมการ
52. นายอมเรศ	ศิลาอ่อน	กรรมการ
53. ศาสตราจารย์ อำพล	จินดาวัฒนะ	กรรมการ
54. เลขาธิการสภาการศึกษา (นายรุ่ง แก้วแดง)		กรรมการและเลขานุการ
55. รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นางสิริพร บุญญานันต์)		ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการที่มาประชุมไม่ได้

1. พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต)		กรรมการ
2. นายพิสิษฐ์ ฤ พัทลุง		กรรมการ
3. นายมนู อรดีดลเชษฐ์		กรรมการ
4. นางมลิวลัย ธรรมแสง		กรรมการ
5. ศาสตราจารย์ ยงยุทธ ยุทธวงศ์		กรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. นางสิริกกร มณีรินทร์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
2. นายเดชบุญ มาประเสริฐ	คณะทำงานผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
3. พล.อ.อ.เสริมยุทธ บุญศิริยะ	เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
4. พล.ร.อ.สุชาติ กลศาสตร์เสนี	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
5. นางธนิดา ชุมนนา	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
6. นางเนตรปรียา ชุมไชโย	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
7. รองศาสตราจารย์ ธีชัย สุมิตร	อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.ศธ.

9. นางพรรณงาม สุวัฒน์เมรินทร์	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนฯ ศธ.
10. นายเสรี ปรีดาศักดิ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนฯ ศธ.
11. นางลักขณา รัตนะรัต	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 สป. ศธ.
12. นายเจตนา แดงอินทวัฒน์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 สป. ศธ.
13. นางนิตยาภรณ์ ภูมิรัตน์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว. สศช.
14. นายศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนฯ สพฐ.ศธ.
15. นางปราณี ขวาลา	ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ
สำนักจัดหางบประมาณด้านการศึกษา
สำนักงบประมาณ
16. นางสาวนวลจันทร์ ปัตตพงศ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ฯ 8 สำนักงบประมาณ
17. นางสาวนฤมล อัครธิน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ฯ 8 ว. สำนักงบประมาณ
18. นางอรทัย สิทธิสงวน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนฯ สป. มท.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

1. นางนงราม เศรษฐพานิช	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
2. นายวิเชียร เกตุสิงห์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
3. นางสาวมยุรี จารุปาน	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
4. นายชินภัทร ภูมิรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
5. นางสาวสุธาสินี วัชรบูล	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและพัฒนาการเรียนรู้
6. นายนพพร สุวรรณรุจิ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
7. นางสุรางค์ โพธิ์พฤกษาวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
8. นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
9. นางนิรมล กิตติวิบูลย์	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
10. นางสาวเฉลิม รอดรักวงศ์ไท	รักษาการผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
11. นางสาววรัญพร แสงนภาพร	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
12. นางสุทธศรี วงษ์สมาน	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
13. นางสาวยุวดี คันสนีย์รัตน์	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
14. นางสาวเพ็ญพิชช์ ศรีอรุณ	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
15. นางเพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
16. นางทิพย์สุดา สุขเมธเสนีย์	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
17. นายชาญ ตันติธรรมถาวร	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
18. นางอัมพร พงษ์กัสนนันท์	นักวิชาการศึกษา 8
19. นายกิตติรัตน์ มังคละศิริ	นิติกร 8

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น.

วาระที่ 1 เรื่องที่ประธาน/เลขานุการแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกรรมการสภาการศึกษา ได้กล่าวต้อนรับคณะกรรมการสภาการศึกษาทุกท่าน และชี้แจงว่า การประชุมสภาการศึกษาถือเป็นวาระที่มีความสำคัญ เพราะสภาการศึกษาเป็นองค์กรหลักที่จะทำหน้าที่กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาทั้งหมด

จากนั้น กรรมการและเลขานุการ (ดร.รุ่ง แก้วแดง) ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เนื่องจากกฎกระทรวงว่าด้วยคณะกรรมการสภาการศึกษา พ.ศ. 2546 ไม่ได้กำหนดในเรื่องผู้ช่วยเลขานุการไว้ แต่เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรแต่งตั้งรองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญานันต์) เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มติ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

วาระที่ 2 เรื่องเพื่อทราบ : บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กรรมการและเลขานุการ (ดร.รุ่ง แก้วแดง) ได้นำเสนอต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 5 องค์กรหลัก คือ สำนักงานปลัดกระทรวง (สป.) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) โดยมี 4 คณะกรรมการ คือ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ในส่วนของสภาศึกษานั้น ตามมาตรา 33 ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรา 14 ของ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. พิจารณาเสนอแผนการศึกษาชาติ ที่บูรณาการทางด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา กับการศึกษาทุกระดับ
2. พิจารณาเสนอนโยบาย แผน มาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามแผนในข้อ 1
3. พิจารณาเสนอนโยบายและแผนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา
4. ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

6. ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา

สำหรับองค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 59 คน ประกอบด้วย

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน
2. กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 16 คน
3. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวน 2 คน
4. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน
5. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ จำนวน 2 คน
6. พระภิกษุที่เป็นผู้แทนคณะสงฆ์ จำนวน 2 รูป
7. กรรมการที่เป็นผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน
8. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น จำนวน 2 คน
9. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ 30 สาขา จำนวน 30 คน
10. เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในด้านบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อปฏิบัติงานสนองต่อภารกิจของสภาการศึกษา มาตรา 14 วรรคหกของ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสำนักงานฯ ไว้ดังนี้

1. รับผิดชอบงานเลขานุการสภาการศึกษา
2. จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษาของชาติ
3. ประสานการจัดทำข้อเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ
4. วิจัยและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้และภูมิปัญญาของชาติ ตลอดจนการรวบรวมและพัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อการพัฒนานโยบายและแผนการศึกษาของชาติ
5. ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
6. ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษา
7. ปฏิบัติงานอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ส่วนในด้านโครงสร้าง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้แบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น 6 สำนัก กล่าวคือ

1. สำนักอำนวยการ
2. สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
3. สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
4. สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
5. สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา
6. สำนักวิจัยและพัฒนาศึกษา

สำหรับในด้านกระบวนการทำงาน สำนักๆ ต่างๆ จะจัดทำรายละเอียดของเรื่องที่ศึกษาเสนอไปยังสำนักงานฯ จากนั้นสำนักงานฯ ก็จะนำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา ซึ่งบางเรื่องที่เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ก็จะนำเสนอรัฐมนตรี แต่บางเรื่องที่ถูกกฎหมายกำหนดให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เนื่องจากต้องเกี่ยวข้อง/บูรณาการกับงานของหลายกระทรวง ก็จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

มติ ที่ประชุมรับทราบ

วาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา : แนวทางการอุดหนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา) ได้นำเสนอเรื่องแนวทางการอุดหนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 60 (1) ได้กำหนดให้ รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการในเรื่องนี้มาอย่างต่อเนื่อง โดยคณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2545 ได้ให้ความเห็นชอบเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับผู้เรียนในระดับประถมศึกษา 1,000 บาท มัธยมศึกษาตอนต้น 1,800 บาท และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2,700 บาท ส่วนระดับปฐมวัย ไม่ได้กำหนดไว้ แต่รัฐก็ได้จ่ายเงินส่วนหนึ่งเป็นการอุดหนุน ค่าใช้จ่ายสำหรับโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาปฐมวัย ประมาณ 459 บาทต่อคน

อย่างไรก็ตาม เป็นที่ทราบกันดีว่า วงเงินค่าใช้จ่ายที่รัฐให้การอุดหนุนตามจำนวนดังกล่าวอาจจะยังไม่เพียงพอ คณะรัฐมนตรีจึงได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการศึกษาวิจัยค่าใช้จ่ายต่อหัวที่แท้จริง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดงบประมาณปี 2547 ซึ่งหลังจากดำเนินงานมาได้ระยะหนึ่ง ได้มีการนำข้อเสนอของคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูป

การศึกษา ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธาน ไปเสนอต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ว่า เพื่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพของเด็กและเยาวชน ควรจะอุดหนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้เต็มที่กว่าที่ได้ดำเนินการมา ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี จึงได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาว่า หากรัฐจะอุดหนุนการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นแก่ผู้เรียนทุกคน และลดการอุดหนุนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากที่เคยอุดหนุนทั้ง 100 % ให้ลดลงประมาณ 50 % โดยกรณีของเด็กยากจน รัฐจะให้การดูแลอย่างทั่วถึง จะต้องใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ ในกรณีของโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียง อาจขอร้องว่าไม่ต้องรับเงินอุดหนุน แต่เปิดโอกาสให้สามารถเก็บเงินค่าธรรมเนียมได้ตามที่จ่ายจริง ส่วนโรงเรียนเอกชนที่ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ รัฐก็จะให้การอุดหนุนเช่นที่ได้ดำเนินการมาแล้ว

จากนโยบายดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำเสนอรายละเอียดของผลการศึกษาต่อคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รวม 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2546 ได้นำเสนอแนวทางการอุดหนุน 6 ทางเลือก โดยระบุชัดเจนว่า แต่ละทางเลือกจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเท่าใดรวมทั้งมีข้อเสนอแนะว่า หากพิจารณาแนวทางการอุดหนุนค่าใช้จ่ายแก่ผู้เรียนทุกคน 14 ปี กล่าวคือ ก่อนประถมศึกษา 2 ปี จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจเป็นทางเลือกที่เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งวงเงินงบประมาณที่เพิ่มขึ้นก็อยู่ในวิสัยที่รัฐจะดำเนินการได้ ซึ่งที่ประชุมมีมติให้กระทรวงศึกษาธิการไปดำเนินการใหม่ โดยให้เสนอเฉพาะแนวทางจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ รวมทั้งแนวทางที่จะส่งเสริมการศึกษาเอกชน และการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน

ดังนั้น ในการนำเสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2546 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เสนอ 2 ทางเลือก คือ ทางเลือกที่ 1 การอุดหนุนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และทางเลือกที่ 2 การอุดหนุนระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งที่ประชุมมีมติให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณา ทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยให้เสนอเพียงแนวทางเดียว กล่าวคือ อุดหนุนแก่ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน และมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนประมาณ 50 %

สำหรับสาระสำคัญของการนำเสนอในครั้งนี้ ประเด็นแรก คือ ค่าใช้จ่ายต่อหัว ในอัตราใหม่ ที่ได้จากผลการวิจัย ซึ่งวิเคราะห์ทั้งตามขนาดและที่ตั้งของโรงเรียน แต่ไม่รวมเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง พบว่า ค่าใช้จ่ายจริงในภาพรวม โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และขนาดกลาง จะมีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กค่าใช้จ่ายจะสูง เช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งมีกิจกรรมมากกว่าปกติ ค่าใช้จ่ายก็จะอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

ดังนั้น แนวทางการจัดสรรค่าใช้จ่ายต่อหัวให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริง คือ ให้ค่าใช้จ่ายต่อหัวในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ต่ำที่สุด โดยบวกเพิ่มให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล อย่างไรก็ตาม การเพิ่มค่าใช้จ่ายต่อหัวให้กับโรงเรียนขนาดเล็กนี้ ไม่ควรให้ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน เพราะจะทำให้โรงเรียนไม่พัฒนาคุณภาพ และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหัวจะอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ควรเปิดโอกาสให้โรงเรียนเหล่านี้สามารถเก็บเงินเพิ่มได้ ภายใต้เพดานที่รัฐกำหนด และผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องยืนยันว่า โรงเรียนที่ไม่เก็บเพิ่ม มีจำนวนเพียงพอที่จะให้บริการในเขตพื้นที่นั้น

ในส่วนของโรงเรียนเอกชน หากเป็นโรงเรียนที่รับเงินอุดหนุน จะสามารถเก็บเงินเพิ่มได้ ภายใต้เพดานที่รัฐกำหนด แต่ถ้าโรงเรียนเหล่านั้นไม่รับเงินอุดหนุน ให้เก็บได้ตามค่าใช้จ่ายจริง และไม่มีเพดานกำหนด โดยเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับโรงเรียนเอกชน ปี 2546 จะเท่ากับงบประมาณการของรัฐบวกด้วยเงินเดือน ซึ่งในระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา จะบวกเพิ่มเท่ากับ 3,440 บาท มัธยมศึกษา บวกเพิ่มเท่ากับ 4,300 บาท เงินอุดหนุนตามจำนวนดังกล่าวนี้ จากการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) พบว่า ยังต่ำกว่าที่เป็นจริง โดยระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ควรบวกเพิ่ม 3,800 บาท และระดับมัธยมศึกษา ควรบวกเพิ่ม 4,700 บาท ซึ่งจำนวนเงินอุดหนุนที่เพิ่มขึ้นนี้ จะต้องได้รับงบประมาณเพิ่มอีก 716 ล้านบาท

สำหรับการอุดหนุนการศึกษานอกระบบ การศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โรงเรียนกีฬา การอุดหนุนกลุ่มผู้ยากจน พิการ การศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งได้รับการอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว ได้แก่ ค่าพาหนะ ค่าอาหารกลางวัน ค่าเสื้อผ้า รัฐจะยังคงให้การอุดหนุนในอัตราเดิม เช่นเดียวกับปี 2546

ดังนั้น ประเด็นที่ 2 ประมาณการงบประมาณในการอุดหนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากเป็นนโยบายเดิม กล่าวคือ อุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาบางส่วน และนักเรียนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคน ถ้าใช้เงินอุดหนุนรายหัวอัตราเดิม จะต้องใช้งบประมาณ 30,000 ล้านบาท ถ้าใช้อัตราใหม่ จะต้องใช้งบประมาณ 32,000 ล้านบาท ขณะที่นโยบายใหม่ คือ อุดหนุนค่าใช้จ่ายแก่นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้การอุดหนุนเฉพาะผู้เรียนที่ยากจน จำนวนประมาณ 50% ซึ่งจะมีจำนวนผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาเพิ่มขึ้น 200,000 คน และมัธยมศึกษาตอนปลายลดลง 800,000 คน ถ้าอุดหนุนตามอัตราเดิม จะใช้งบประมาณ 29,000 ล้านบาท แต่ถ้าใช้อัตราใหม่ จะต้องใช้งบประมาณ 31,000 ล้านบาท

นอกจากนั้น ถ้าเป็นกรณีอุดหนุนผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (2 ปี) จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งสิ้น 14 ปี ตามอัตราใหม่ จะต้องใช้งบประมาณทั้งสิ้น 33,000 ล้านบาท และถ้าเป็นกรณีอุดหนุนผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (3 ปี) จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งสิ้น 15 ปี ตามอัตราใหม่ จะต้องใช้งบประมาณทั้งสิ้น 34,700 ล้านบาท

สำหรับแนวทางการจัดสรรเงินอุดหนุนนั้น กระทรวงศึกษาธิการจะจัดสรรให้กับทุกโรงเรียนยกเว้นโรงเรียนที่ไม่ประสงค์จะขอรับ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 14 โรงเรียน

ส่วนประเด็นที่ 3 กรณีที่จะให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายแก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เฉพาะกลุ่มผู้ยากจน จำนวนประมาณ 50% นั้น หากใช้เกณฑ์ความยากจนที่คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนด จะมีผู้เรียนที่ได้รับการอุดหนุนจำนวนประมาณ 10% เท่านั้น แต่จะมีผู้เรียนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีได้อยู่ในเกณฑ์ความยากจน แต่มีความขาดแคลนในบางลักษณะ เช่น อยู่ไกล หรือต้องการค่าพาหนะ ค่าอาหารกลางวัน ฯลฯ ซึ่งควรให้ความช่วยเหลือด้วย โดยในขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล ซึ่งจะทำให้ระบุได้ว่า เด็กคนไหนยากจน และพึงได้รับการสนับสนุน ส่วนในรายละเอียดหากเป็นทางเลือกดังกล่าว คงจะต้องมีการหารือกันต่อไปว่า แนวทางการดำเนินงานในลักษณะนี้มีเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ดังนั้น ประเด็นที่กระทรวงศึกษาธิการขอเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา มีดังนี้

1. เห็นชอบรูปแบบอุดหนุนผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และอุดหนุนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนประมาณ 50% ซึ่งหากเห็นชอบตามข้อเสนอนี้ กระทรวงศึกษาธิการมีข้อสังเกต 3 ประการ คือ ประการที่ 1 จะต้องเร่งทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เนื่องจากขณะนี้ผู้ปกครองเข้าใจว่าผู้เรียนทุกคนได้รับเงินอุดหนุนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบกับผลการสำรวจของสวนดุสิต พบว่าผู้ปกครอง 60-70% เห็นด้วยกับการอุดหนุนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องเร่งทำความเข้าใจถึงเหตุผลที่ปรับเปลี่ยนนโยบาย ประการที่ 2 ต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย โดยเงินอุดหนุนที่ได้รับจะต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างแท้จริง ประการที่ 3 จะต้องศึกษาผลกระทบที่จะตามมา เพราะในช่วง 2 ปี ที่มีการอุดหนุนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ส่งผลให้มีการขยายตัวทั้งสายสามัญและอาชีวศึกษา เอกชนในสัดส่วนที่สูงมาก

2. เห็นชอบเรื่องอัตรการอุดหนุน ซึ่งจะเป็นไปตามค่าใช้จ่ายต่อหัวที่เป็นจริง เงินสมทบสำหรับเด็กพิการ และด้อยโอกาส รวมทั้งขอหารือเรื่องการเพิ่มสัดส่วนเงินอุดหนุนสำหรับครูเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา จากเดิม 3,440 บาท เป็น 3,800 บาท

และระดับมัธยมศึกษา จากเดิม 4,300 บาท เป็น 4,700 บาท ซึ่งจะต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น 716 ล้านบาท เรื่องค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษา ซึ่งจะต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น 1,006 ล้านบาท ตลอดจนมาตรการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้ดีขึ้น เช่น การอบรมผู้ปกครอง การอบรมครู ซึ่งรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายต่อหัวประมาณ 160 ล้านบาท

3. เห็นชอบเรื่องการเปิดโอกาสให้โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมได้ โดยกรณีที่โรงเรียนเหล่านั้นไม่รับเงินอุดหนุน ให้เก็บได้ตามค่าใช้จ่ายจริง ส่วนโรงเรียนที่รับเงินอุดหนุน จะสามารถเก็บเงินเพิ่มเติม ภายใต้ข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ

จากนั้น อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยของรัฐ (รองศาสตราจารย์รัชชัย สุมิตร) ได้นำเสนอรายละเอียดกรณีโรงเรียนสาธิต ดังนี้

โรงเรียนสาธิตของสถาบันอุดมศึกษา เป็นหน่วยงานในสังกัดมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการด้านวิชาการของคณะครุศาสตร์/คณะศึกษาศาสตร์ โดยเป็นสถานศึกษาวิจัย ทดลองค้นคว้าหาความรู้ และแนวปฏิบัติที่จะปรับปรุงให้วิชาครุศาสตร์มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น เป็นแหล่งวิชาการทางด้านการจัดการและการเรียนการสอนระดับต่างๆ ให้แก่สถาบันการศึกษา โดยเน้นทางด้านวิชาการและการปลูกฝังคุณธรรม รวมทั้งเป็นสถานศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

ด้วยวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทำให้โรงเรียนจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรมากกว่าปกติ ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ วัสดุสิ้นเปลือง ค่าใช้สอย สาธารณูปโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณาจารย์ ซึ่งนอกจากอาจารย์ประจำของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แล้ว จะต้องจ้างอาจารย์พิเศษอีกจำนวนหนึ่งเพิ่มเติม ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายของโรงเรียนสาธิตสูงกว่าโรงเรียนทั่วไป ตัวอย่างเช่น กรณีโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ค่าใช้จ่ายในระดับประถมศึกษาโดยเฉลี่ยประมาณ 7,100 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ไม่รวมค่าอาหาร แต่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาโดยแท้ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ค่าใช้จ่ายจะอยู่ที่ประมาณ 9,800 บาท และมัธยมศึกษาตอนปลาย ประมาณ 8,700 บาท

ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยทุกแห่งจึงได้ปรึกษากันว่า จะมีวิธีการอย่างไรที่จะให้กระทรวงศึกษาธิการหรือรัฐบาลผ่อนคลายเป็นเรื่องค่าใช้จ่ายลง โดยโรงเรียนจะไม่ขอรับเงินอุดหนุน แต่ขอเก็บค่าใช้จ่ายตามที่เป็นจริง เนื่องจากเกรงว่าคุณภาพของโรงเรียนจะด้อยลง ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยสามารถอุดหนุนให้โรงเรียนคงคุณภาพอย่างเดิมได้ แต่การอุดหนุนระยะยาวคงจะเป็นไปได้ยาก ส่วนการระดมทุนที่จะให้ผู้ปกครองได้มีส่วน

รับผิดชอบและอุดหนุนโรงเรียนเป็นไปได้ยากเช่นกัน เพราะผู้ปกครองจำนวนหนึ่งมีความรู้สึก
ว่า รัฐจะต้องจัดให้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

การพิจารณา

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสิริกร มณีรินทร์) ชี้แจงว่า จาก
การหารือคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการที่โรงเรียน
เอกชนจะสละสิทธิ์การรับเงินอุดหนุน โดยขอเก็บค่าใช้จ่ายตามจำนวนที่จ่ายจริง จะเป็น
การผิดรัฐธรรมนูญหรือไม่

คณะกรรมการชุดดังกล่าวได้วินิจฉัยแล้ว ปรากฏว่า สามารถทำได้ หากเขต
พื้นที่การศึกษาได้สำรวจแล้วพบว่า เขตพื้นที่นั้นๆ สามารถจัดการศึกษาได้พอเพียง ก็อาจมี
โรงเรียนที่สละสิทธิ์การขอรับเงินอุดหนุนได้ ซึ่งจากการเชิญผู้แทนโรงเรียนเอกชนที่จัด
การศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลายมาร่วมประชุม จำนวนประมาณ
2,100 โรงเรียน ปรากฏว่า มีโรงเรียนที่ยินดีสละสิทธิ์การขอรับเงินอุดหนุนประมาณ 66 โรงเรียน ซึ่ง
เมื่อรวมกับที่เสนอมา จะมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 80 โรงเรียน และส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียน
อนุบาล

นอกจากนั้น ยังได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อันเนื่องจาก
การอุดหนุนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปี 2546 ซึ่งพบว่า อาชีวศึกษาเอกชน มี
จำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้นถึง 50,000 คน ขณะที่ผู้เรียนสายสามัญลดลง

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (นายพยุงค์ศักดิ์ จันทร์สุรินทร์) ได้ให้
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแนวทางการอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนในระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายว่า จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาอย่างแน่นอน เนื่องจากผู้เรียน
อาชีวศึกษา จำนวนมากกว่า 60% อยู่ในเกณฑ์ยากจน

นอกจากนั้น ได้เสนอแนะว่า ในการคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัว ควรรวมเงินเดือนครู
ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง เนื่องจากมาตรการการควบคุมอัตราค่าจ้างภาครัฐ
ในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถบรรจุครูประจำการได้ ต้องใช้ครูอัตราจ้าง ซึ่งการคำนวณค่าใช้จ่าย
โดยไม่ได้รวมเงินเดือนครูส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก

สำหรับแนวทางการอุดหนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา นั้น เห็นด้วยที่รัฐควรจะให้
การอุดหนุนตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นการยกระดับการศึกษา
ของประชาชนให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับหลักสากล ส่วนระดับก่อนประถมศึกษา ควรเป็น
บทบาทหน้าที่หลักของพ่อแม่ผู้ปกครอง โดยรัฐควรมีบทบาทเพียงการส่งเสริมสนับสนุน
เท่านั้น

รองศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาว่า “พณฯ นายกรัฐมนตรี มิได้กำหนดว่าจะอุดหนุนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพียง 50% อาจจะเป็น 60, 70 หรือ 80% ก็ได้ เพียงแต่ไม่ควรให้การอุดหนุนแก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวซึ่งมีฐานะดีอยู่แล้ว

ส่วนเรื่องการเพิ่มเงินอุดหนุนให้กับโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ได้แสดงความไม่เห็นด้วยกับวิธีการดังกล่าว เนื่องจากการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหาค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงควรเป็นการอุดหนุนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้รวมตัวกันเป็นนิติบุคคล โดยมีจำนวนนักเรียนประมาณ 300 คน และกลายเป็นโรงเรียนขนาดกลางในที่สุด

สำหรับเรื่องการเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม โรงเรียนของรัฐ ไม่สามารถเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมได้ เพราะโดยหลักของกฎหมายรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง เพียงพอ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะกำหนดหน่วยงานให้ผู้เรียนได้ไปใช้สิทธิ เช่นเดียวกับกรณี 30 บาทรักษาทุกโรค แต่จะไประบุให้สิทธิไม่ได้ ยกเว้นผู้เรียนไม่ไปใช้สิทธิในโรงเรียนที่รัฐกำหนด ก็จำเป็นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนที่เพิ่มเติมเอง เช่นกรณีเรียนในโรงเรียนเอกชน

ศาสตราจารย์เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงาน 6 ประเด็น คือ

1) ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพขั้นต่ำของการจัดการศึกษาที่จะได้รับให้ชัดเจน เพื่อจะได้นำไปสู่การคำนวณเงินอุดหนุนรายหัวของแต่ละระดับการศึกษาได้อย่างถูกต้อง

2) นอกจากให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพการศึกษาแล้ว จะต้องให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาด้วย เพื่อให้ทุกโรงเรียนเร่งพัฒนาตนเองทั้ง 2 ด้าน ควบคู่กันไป

3) สร้างแรงจูงใจเพื่อให้ภาคีอื่นเข้ามาร่วมจัดการศึกษา

4) ปรับเปลี่ยนวิธีการอุดหนุนกลุ่มผู้เรียนที่ยากจน โดยให้ความช่วยเหลือตามระดับความยากจน กล่าวคือ ผู้ที่ยากจนมาก ให้ความช่วยเหลือมาก ซึ่งจะทำให้รัฐสามารถบริหารจัดการเงินงบประมาณที่มีอยู่ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพดีขึ้น

5) ต้องมีการกำหนดเรื่องเวลาไว้ชัดเจน เช่น กำหนดให้โรงเรียนขนาดเล็กกระบูรณะเวลาการพัฒนาตนเองในช่วงเปลี่ยนผ่านที่แน่นอน และมีแผนการพัฒนาที่ชัดเจน นอกจากนี้ควรพิจารณามิติอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือจากการพิจารณามิติขนาดของโรงเรียนด้วย

6) ปรับเปลี่ยนวิธีการอุดหนุนจากการอุดหนุนสถานศึกษา (supply side) ไปเป็น การอุดหนุนที่ตัวผู้เรียน (demand side) ในรูปแบบของการให้คูปอง เพื่อให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาตนเอง และจูงใจให้ผู้เรียนมาเข้าเรียน หรือใช้วิธีการผสมกันระหว่างการอุดหนุนตัวผู้เรียนกับการอุดหนุนสถานศึกษา

ศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอาน ได้ชี้ประเด็นให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่า มาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ มาตรา 10 ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันที่จะ รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ มาตรา 60 (1) ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้ รัฐ จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษา ภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

จากเจตนารมณ์ของกฎหมายข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การอุดหนุนดังกล่าวเป็นการอุดหนุนที่ตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคล (demand side) ไม่ใช่อุดหนุนสถานศึกษา โดย จะใช้วิธีการให้คูปองหรืออุดหนุนผ่านโรงเรียนก็ได้ และที่สำคัญ คือ จะต้องให้เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน ส่วนการอุดหนุนสถานศึกษา (supply side) ได้แก่ การอุดหนุนเป็นเงินเดือน ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง ไปยังโรงเรียนโดยตรง ซึ่งใน เรื่องนี้ กฎหมายไม่ได้ระบุไว้ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรตีความให้ชัดเจนเกี่ยวกับการ เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ทั้งในกรณีโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนสาธิต โรงเรียนที่เป็นองค์การ มหาชน และโรงเรียนเอกชน

สำหรับแนวทางการอุดหนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา นั้น โดยวัตถุประสงค์ของการ ปฏิรูปการศึกษา คือ การยกระดับคุณภาพของประชากรให้สูงขึ้น ด้วยการยกระดับการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันระดับการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเท่ากับ 7.2 ปี จึงได้ขยายการศึกษาภาคบังคับ จาก 6 ปี เป็น 9 ปี ประกอบกับโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นเป้าหมาย ปลายทางที่ต้องการ คือ คนไทยควรมีการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงได้ระบุ ว่า ไม่น้อยกว่า 12 ปี ด้วยเหตุนี้ การให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในปีการศึกษาที่ผ่านมาจึงได้เริ่ม นับตั้งแต่ ป.1 ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากค่าใช้จ่ายต่อหัวที่คำนวณไว้ คือ ประถมศึกษา 1,100 บาท มัธยมศึกษาตอนต้น 1,800 บาท และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2,700 บาท ไม่น่าจะเพียงพอที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาดีอย่างทั่วถึง จึงได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการศึกษาวิจัย ในเรื่องนี้ ซึ่งข้อค้นพบก็ชัดเจนว่า จะต้องมีการปรับค่าใช้จ่ายรายหัวเพื่อเพิ่มคุณภาพ

ส่วนประเด็นที่ต้องการจะปรับเปลี่ยนการอุดหนุน จากการอุดหนุนผู้เรียนทุกคน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นอุดหนุนผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับ ก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และให้การอุดหนุนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย เฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่ยากจนนั้น ในส่วนของการอุดหนุนผู้เรียนในระดับอนุบาลนั้น เห็นด้วยที่จะให้การอุดหนุนผู้เรียนในระดับนี้ เพราะจะช่วยยกระดับการศึกษาของประชาชน ในภาพรวมให้ดีขึ้น เนื่องจากพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาระดับดังกล่าว จะช่วยให้การศึกษาใน

ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาชั้น รวมทั้งกระตุ้นให้เด็กใฝ่รู้และอยากเรียนสูงขึ้น แต่ผลจากการวิจัยพบว่า การให้การอุดหนุน 2 ปี ก็เพียงพอ ไม่จำเป็นต้องให้ถึง 3 ปี ซึ่งควรจะเป็นหน้าที่ของครอบครัวที่จะรับผิดชอบ

สำหรับการอุดหนุนผู้เรียนในระดับ ม.ปลาย นั้น จากข้อมูลที่รัฐมนตรีช่วยว่าการฯชี้แจงให้ที่ประชุมทราบว่า ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาได้ส่งผลให้จำนวนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้น จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาก็เพิ่มขึ้น ประกอบกับเป็นเจตนารมณ์ตามกฎหมาย จึงเห็นว่ารัฐบาลควรให้การอุดหนุนการศึกษาในระดับนี้ต่อไป ส่วนจำนวนเงินงบประมาณที่ยังขาดไปนั้น หากคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ รัฐบาลก็สามารถหาเงินงบประมาณเพิ่มเติมให้ได้ หรืออาจใช้วิธีการบริหารงบประมาณที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับจัดสรรก็ได้

นางพริ้มพราย สุโพโปฏก ได้นำเสนอมติใหม่ของสมาคมโรงเรียนเอกชนว่า ขอให้ผู้ปกครองในโรงเรียนเอกชนยังคงได้รับสิทธิเกี่ยวกับเงินอุดหนุนตามเดิม สืบเนื่องจากการที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ถือว่า เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวเป็นสิทธิที่พึงได้ตามรัฐธรรมนูญ และจะไม่ยอมสละสิทธิดังกล่าว

ส่วนเงินอุดหนุนในเรื่องเงินเดือนครูที่สถานศึกษาเอกชนได้รับ และสามารถเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมได้ ตามเพดานที่สภาการศึกษากำหนด ขอให้เป็นไปตามเดิม เนื่องจากเงินอุดหนุนที่ได้รับดังกล่าวสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพในระดับชั้นพื้นฐานหรือชั้นต่ำเท่านั้น ซึ่งที่ถูกต้อง ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชนสามารถเรียกเก็บได้ตามที่จ่ายจริง และให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจจากคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้น

สำหรับความเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนการอุดหนุนจากประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น ก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 14 ปี นั้น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เนื่องจากการอุดหนุนตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ทำให้สถานศึกษาเอกชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น และเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองโดยทั่วไป หากมีการเปลี่ยนแปลง ย่อมจะกระทบกระเทือนไปทั้งระบบ แต่หากรัฐอุดหนุนก่อนประถมศึกษา/อนุบาลเพิ่มขึ้นจากที่อุดหนุนอยู่แล้วในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นวงเงินเพิ่มอีกประมาณ 700 ล้านบาท ก็จะทำให้โรงเรียนเอกชนสามารถอยู่รอดได้มากขึ้นด้วย

ศาสตราจารย์ชัยอนันต์ สมุทวณิช เสนอแนะว่า รัฐควรดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดก่อน เป็นขั้นตอนแรก กล่าวคือ จัดสรรเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวแก่ผู้เรียน การศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

หลังจากนั้น จึงดำเนินการขั้นตอนที่ 2 คือ กรณีที่ขอยกเว้นไม่รับเงินอุดหนุนเนื่องจากเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ไม่เพียงพอ ฯลฯ

สำหรับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนนั้น เห็นควรอุดหนุนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (3 ปี) จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 15 ปี (ทางเลือกที่ 4)

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ เห็นด้วยกับข้อเสนอของ ศาสตราจารย์ชัยอนันต์ ที่ควรจะต้องตัดตอนการดำเนินงาน โดยโรงเรียนที่ไม่ประสงค์จะขอรับเงินอุดหนุน ควรจะต้องมีการพิจารณาเป็นรายกรณี และมีการทำข้อตกลงกับทางกระทรวงไว้อย่างชัดเจน

ศาสตราจารย์อำพล จินดาวัฒนะ ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการสละสิทธิการขอรับเงินอุดหนุนว่า สถานศึกษาไม่สามารถทำได้ เนื่องจากสิทธิดังกล่าวเป็นของผู้เรียน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้กับทุกคน

สำหรับเรื่องที่สถานศึกษาเอกชนจะเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากเงินอุดหนุนที่ได้รับ โดยกรณีของรัฐจัดบริการการศึกษาให้เพียงพอ แต่ผู้ปกครองเลือกที่จะให้บุตรหลานเรียนในโรงเรียนเอกชน เนื่องจากมีคุณภาพการศึกษาดีกว่า ผู้ปกครองก็น่าจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนที่เพิ่มขึ้นนี้ด้วย

ส่วนการอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนนั้น เห็นด้วยที่รัฐจะให้การอุดหนุนผู้เรียนในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายทุกคนต่อไป เพราะหากลดการอุดหนุนในระดับนี้ลง การสร้างความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ปกครองจะยากมาก รวมทั้งก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้น สำหรับระดับก่อนประถมศึกษานั้น หากรัฐจะให้การอุดหนุนด้วยก็จะเป็นการดี โดยแยกเป็นการอุดหนุนอีกส่วนหนึ่งที่นอกเหนือจากการอุดหนุนแบบเดิม คือ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย

นอกจากนั้น ยังได้เสนอแนะว่า ควรให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีฐานะดี เข้ามามีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้อยู่ในระดับที่เหนือพื้นฐานโดยกระทรวงศึกษาธิการจะต้องมีกฎระเบียบที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานโปร่งใส และตรวจสอบได้

รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (นางปริศนา พงษ์ทัดศิริกุล) เห็นด้วยกับการตีความสาระสำคัญของกฎหมายที่ว่า โรงเรียนไม่สามารถสละสิทธิการขอรับเงินอุดหนุนได้ เนื่องจากสิทธิดังกล่าวเป็นของผู้เรียน ส่วนการที่จะอุดหนุนค่าใช้จ่ายเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่ยากจนนั้น มีความเห็นว่าไม่น่าจะทำได้ เพราะรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ บุคคลมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกันที่จะรับการอุดหนุน โดยไม่มีข้อยกเว้นในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา หรือฐานะทางเศรษฐกิจ

ภราดา วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ ซีแจ่งกรณีของโรงเรียนเอกชนที่ไม่ขอรับเงินอุดหนุน โดยสามารถเก็บค่าเล่าเรียนลอยตัวว่า ทางโรงเรียนได้แจ้งให้ผู้ปกครองทราบเรื่องการ

อุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว โดยผู้เรียน/ผู้ปกครองจะขอรับสิทธิดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ซึ่งถ้าจะขอรับก็ต้องไปฟ้องร้องเอง

ส่วนเรื่องการเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมของโรงเรียนเอกชน พบว่า จำนวนเงินตามเพดานที่รัฐอนุญาตให้โรงเรียนสามารถเก็บเพิ่มเติมได้ ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แม้แต่ขั้นต่ำ ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องมีการเก็บค่าบริการพิเศษอื่น ๆ อีก เช่น ค่าจ้างชาวต่างประเทศมาสอนภาษาอังกฤษ เป็นต้น เพื่อให้คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดี

สำหรับเรื่องแนวทางการอุดหนุนค่าใช้จ่ายนั้น มีความเห็นว่า รัฐควรให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (3 ปี) จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 15 ปี (ทางเลือกที่ 4) เพื่อช่วยให้เด็กยากจนที่อยู่ในชนบทได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ ส่วนเรื่องคุณภาพการศึกษา เป็นหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่จะต้องไปดำเนินการ ซึ่งขณะนี้ ดำเนินการประเมินสถานศึกษาไปแล้วประมาณ 10,000 โรง และคาดว่าจะครบ 40,000 โรงในปี 2548

นายอมเรศ ศิลาอ่อน เสนอแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่จะไม่ได้รับการอุดหนุน จำนวนประมาณ 800,000 คนว่า ควรจะสนับสนุนให้ผู้เรียนในกลุ่มดังกล่าวเรียนอาชีวศึกษา โดยรัฐทุ่มเทงบประมาณอย่างเต็มที่และกระทรวงศึกษาธิการจะต้องเร่งปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นนักวิชาชีพที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง เทียบเท่าประเทศในแถบเอเชีย เช่น ฮองกง

นายสุวัฒน์ เงินฉ่ำ ได้ชี้แจงสาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาภาคบังคับว่า ได้ระบุให้รัฐเป็นผู้กำหนดสถานศึกษาให้กับผู้เรียนแต่ละคน โดยมีเจตหมายแจ้งให้ผู้ปกครองทราบอย่างชัดเจน ซึ่งในทางปฏิบัติ ย่อมจะส่งผลกระทบต่อโรงเรียนเอกชน จึงจำเป็นต้องมีการคิดและเตรียมการในเรื่องนี้ไว้ด้วย

ในด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับภาระการจัดการศึกษาในระดับดังกล่าว โดยจัดในรูปแบบที่มีคุณภาพและอยู่ใกล้บ้าน ซึ่งการศึกษาในระดับนี้นับว่ามีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่วงวัยที่เด็กจะมีพัฒนาการสูงสุด ดังนั้นหากเด็กได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดี จะทำให้เด็กรู้จักเรียน รวมทั้งมีบุคลิกและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ส่วนเด็กที่ยังไม่มีโอกาสได้เข้ารับการศึกษ ควรเป็นหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาที่จะต้องรับผิดชอบในเรื่องนี้

ส่วนเรื่องโรงเรียนสาธิต ค่าใช้จ่ายไม่ควรมาจากผู้เรียนเพียงแหล่งเดียว แต่สถาบันอุดมศึกษาน่าจะมีส่วนร่วมสนับสนุนด้วย เนื่องจากเป็นเครื่องมือ/ห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยในการผลิตและพัฒนาครู รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษา ไม่ใช่การจัดการศึกษาโดยทั่วไป

สำหรับเรื่องการอุดหนุนทรัพยากรสำหรับผู้เรียน เนื่องจากกฎหมายให้ความสำคัญกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับปฐมวัย ที่จะเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาระดับอื่นต่อไป รัฐจึงควรให้การสนับสนุนทรัพยากรอย่างเต็มที่ ส่วนที่เหลือจึงให้กับระดับอุดมศึกษา ควบคู่กับการสนับสนุนในลักษณะกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

นายสมชัย วุฑฒิปรีชา เห็นควรเสนอให้รัฐบาลแก้ไขกฎหมาย กรณีที่มีปัญหาในทางปฏิบัติ ส่วนเรื่องการศึกษาภาคบังคับ มีความเห็นว่า อาจไม่จำเป็นต้องบังคับทุกพื้นที่ เพราะปัจจุบันผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการศึกษา สำหรับเรื่องการอุดหนุนค่าใช้จ่าย เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะที่ว่า คนที่ช่วยตัวเองได้ ก็ให้ช่วยตัวเอง โดยรัฐไม่จำเป็นต้องให้การอุดหนุนแก่ผู้เรียนทุกคน แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

ในเรื่องนี้ ประธานฯ ได้ชี้แจงว่า การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้ และเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาอยู่แล้วที่จะดำเนินการ ส่วนเรื่องเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว เป็นเรื่องที่จะต้องหาข้อยุติโดยด่วน ซึ่งจากการอภิปราย ที่ประชุมเห็นควรให้กระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไปก่อนในขั้นต้น ส่วนเรื่องงบประมาณเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องจัดสรรให้ ซึ่งถ้าหากไม่เพียงพอ อาจจำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลายในการระดมทรัพยากร

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ เสนอความเห็นที่เห็นว่า รัฐควรที่จะคงการอุดหนุนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 12 ปี ไว้ และเพื่อแสดงให้เห็นว่า รัฐตระหนักในความสำคัญของเด็กปฐมวัย จึงเห็นควรอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับระดับก่อนประถมศึกษา 2 ปีด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อรัฐบาล คือ 1) แสดงให้เห็นว่า รัฐเห็นความสำคัญของเด็กปฐมวัย ตามที่มีนักวิชาการจำนวนมากสนับสนุน 2) รัฐได้จัดการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับคุณภาพการศึกษาสากล 3) ไม่ก่อให้เกิดความสับสนในหมู่ประชาชนเกี่ยวกับการรับเงินอุดหนุน และ 4) ไม่กระทบต่อการอาชีวศึกษา

รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ (นายเชาว์ อรรถมานะ) ได้ชี้แจงว่า สำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณปี 2547 เพื่ออุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับผู้เรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และอุดหนุนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนประมาณ 50% ไว้ 26,200 ล้านบาท

สำหรับแนวทางการอุดหนุนค่าใช้จ่ายนั้น เห็นด้วยที่รัฐควรจะให้การอุดหนุนผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (2 ปี) จนถึง ม.ปลาย รวม 14 ปี (ทางเลือกที่ 3) โดยระดับก่อนประถมศึกษา จะช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ส่วนระดับ ม.ปลาย ก็จะช่วยเพิ่มคุณภาพของผลผลิตที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน

นอกจากนั้น ยังมีข้อสังเกตที่ต้องการให้ที่ประชุมพิจารณาเพิ่มเติม 2 ประเด็น คือ 1) ควรมีการกำหนดคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ไว้ให้ชัดเจน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้เงินเพิ่มพิเศษแก่โรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงกว่าที่กำหนด 2) กรณีที่เขตการศึกษาใดจัดการศึกษาได้อย่างเพียงพอ และมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด หากมีการย้ายเขตการศึกษาไม่ควรที่จะต้องรับผิดชอบข้ามเขตกัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา ปิยะอัจฉริยะ เสนอแนะว่า การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับผู้เรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ควรจะแยกเป็นอีกส่วนหนึ่งจากการอุดหนุนทั่วไปตามที่ ศ.นพ.อำพล เสนอ โดยรัฐควรให้การอุดหนุนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (3 ปี) จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทางเลือกที่ 4) ซึ่งสำหรับการอุดหนุนในระดับก่อนประถมศึกษานั้น ควรเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียนเพียง 1 ปี เท่านั้น ส่วนอีก 2 ปี ที่เหลือ ควรให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ ทั้งในด้านการพัฒนาเด็ก และพัฒนาพ่อแม่ ครอบครัว โดยกระทรวงศึกษาธิการ ควรจะเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรง

ในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยนี้ ประธานฯ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกแห่ง โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำร่างแผนพัฒนา เมื่อแล้วเสร็จจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบต่อไป

นายมานะ สุตสงวน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัดจันทบุรี ที่มี เขตการศึกษา 2 เขตการศึกษา 1 มีนักเรียน 40,000 คน เขตการศึกษา 2 มีนักเรียน 30,000 คน ซึ่งหากกรณีที่รัฐให้รายหัว 1,000 บาท/คน เขตการศึกษา 1 ควรจะได้รับเงินอุดหนุนรายหัวทั้งสิ้น 40 ล้านบาท ขณะที่เขตการศึกษา 2 ได้รับเงินอุดหนุนรายหัว 30 ล้านบาท แต่ปรากฏว่า นักเรียนในเขต 2 ส่วนใหญ่มาเรียนในเขต 1 ทำให้เขตการศึกษา 1 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 60,000 คน และได้รับเงินอุดหนุนรายหัวทั้งสิ้น 60 ล้านบาท ขณะที่เขตการศึกษา 2 มีเงินอุดหนุนรายหัวเหลือเพียง 10 ล้านบาท จึงไม่สามารถสร้างสรรค์คุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นได้

ดังนั้น จึงได้เสนอแนะว่า เงินอุดหนุนที่จัดสรรให้กับเขตใดขอให้อยู่ที่เขตนั้น เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพครู และศักยภาพของสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะทำให้แต่ละเขตการศึกษามีโอกาสที่จะเติบโตและก้าวหน้าได้ใกล้เคียงกันต่อไป

ในเรื่องนี้ ประธานฯ ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบดำเนินการ

นายวิทยา มานะวานิชเจริญ ได้เสนอแนะแนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ซึ่งได้แก่ การลดหย่อนภาษีให้กับสถานศึกษาเอกชน การออกสลากกินแบ่งเพื่อการศึกษา ฯลฯ

นายนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ ได้เสนอแนะว่า การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากพิจารณาพื้นฐานของผู้เรียนแล้ว จะต้องพิจารณาเรื่องความสามารถในการแข่งขันบนเวทีโลกควบคู่ไปด้วย สำหรับเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีปัญหา/อุปสรรคเกิดขึ้นมากมาย และไม่สามารถเขียนกฎหมายให้ครอบคลุมทุกเรื่องได้ รวมทั้งมีเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะต้องดำเนินการต่อไป ดังนั้น จึงควรที่จะต้องเริ่มดำเนินการ และปรับกระบวนการคิดไปเรื่อย ๆ

สำหรับแนวทางการอุดหนุนการศึกษา เห็นควรเสนอแนวทางที่ทำทนาย ซึ่งที่ประชุมส่วนใหญ่ก็เห็นควรให้อุดหนุนตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทางเลือกที่ 3 หรือ 4) เนื่องจากการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญ ส่วนงบประมาณที่จะต้องใช้จ่ายเพิ่มไม่น่าจะเป็นปัญหาสำหรับรัฐบาลในการดำเนินการ เมื่อเทียบกับผลที่คาดว่าจะได้รับ

นางสาวจันทร์เพ็ญ แก้วเชียงใต้ เสนอแนะว่า รัฐควรให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (2 ปี) จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 14 ปี โดยเห็นพ้องกับข้อเสนอของกรรมการหลาย ๆ ท่านที่ระบุว่า ระดับก่อนประถมศึกษาถือเป็นระดับที่มีความสำคัญ และจะเป็นรากฐานที่ดีสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เนื่องจากสมองของเด็กในวัยนี้ จะได้รับการพัฒนาสูงสุด

นอกจากนั้น ยังได้เสนอแนะว่า ควรจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวเพิ่มขึ้นสำหรับผู้เรียนในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจ้างวิทยากรจากภายนอกหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาสอน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีอาชีพและสามารถพึ่งพาตนเองได้ หากไม่ศึกษาต่อในระดับ ม.ปลาย รวมทั้งเป็นการชดเชยกับการที่เด็กต้องสูญเสียรายได้ อันเนื่องจากการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี

นายทองอยู่ แก้วไทรสะ ได้เสนอแนะว่า จากการที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นควรให้การอุดหนุนการศึกษานอกระบบใช้อัตราเดิม ย่อมจะทำให้การศึกษาในรูปแบบดังกล่าวมีปัญหาด้านคุณภาพต่อไป จึงเห็นควรที่จะหาวิธีการในการระดมทรัพยากร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อาทิ การให้ชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนโดยใช้เงินจากภาษีอากรที่มีอยู่ หรือจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้น โดยรัฐอำนวยความสะดวกในเรื่องการลดภาษี เป็นต้น

จากนั้น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปว่า กระทรวงศึกษาธิการจะนำเรื่องนี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยจะข้อมูลและประเด็นจากที่ประชุมนี้ไปนำเสนอด้วย โดยจะนำเสนอ 2

แนวทาง คือ 1) อุดหนุนผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึง ม.ต้น ส่วน ม.ปลาย จะให้การอุดหนุนผู้เรียนจำนวนประมาณ 50% 2) อุดหนุนผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (2 ปี) จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งงบประมาณทั้งหมดที่จะต้องใช้

สำหรับเรื่องอัตราการอุดหนุน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงเรื่องคุณภาพ และขนาดของโรงเรียน รวมทั้งเรื่องเงินเดือนครูโรงเรียนเอกชนนั้น กระทรวงศึกษาธิการรับที่จะไปหารือกับสำนักงานงบประมาณในรายละเอียด ยกเว้นในส่วนของผู้พิการและด้อยโอกาสที่ยังคงให้การอุดหนุนตามอัตราเดิม

ส่วนเรื่องการอนุญาตให้โรงเรียนเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมได้หรือไม่ นั้น จะไปหารือกับทางสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อความชัดเจน ส่วนเรื่องการระดมทรัพยากร กระทรวงศึกษาธิการจะกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจนว่า รายการใดที่สามารถเรียกเก็บได้และไม่ได้ต่อไป

ในเรื่องนี้ ประธานฯ เห็นควรให้กระทรวงศึกษาธิการนำเสนอเอกสารต่อคณะรัฐมนตรีไปทั้ง 4 แนวทาง เนื่องจากมีผู้ที่เห็นด้วยในทุกประเด็น

สำหรับกรณีของโรงเรียนสาธิต ประธานฯ ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับไปดำเนินการว่า ทางมหาวิทยาลัยจะให้ช่วยเหลือในส่วนที่ขาดได้อย่างไร

มติ

1. ที่ประชุมรับทราบข้อเสนอของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับแนวทางการอุดหนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเริ่มตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (3 ปี) ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น รวม 12 ปี และให้การอุดหนุนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 50% รวมทั้งวงเงินงบประมาณทั้งหมดที่จะต้องใช้

อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมมีข้อสังเกตว่า หากรัฐบาลไม่มีปัญหาเรื่องงบประมาณ ควรให้การอุดหนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (2 ปี) จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 14 ปี เนื่องจากการอุดหนุนในลักษณะดังกล่าว จะเป็นการยกระดับการศึกษาในภาพรวมของประชาชนทั้งประเทศให้สูงขึ้น โดยเฉพาะการอุดหนุนการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา จะเน้นความร่วมมือระหว่างครอบครัวและสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพของเยาวชนให้มีความพร้อมที่จะรับการศึกษาในขั้นที่สูงขึ้นต่อไป

สำหรับข้อเสนอจากที่ประชุมเรื่องการอุดหนุน 14 ปี ดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการได้คำนวณงบประมาณที่จะต้องใช้เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพว่า จะต้องใช้เงินทั้งสิ้น 33,920 ล้านบาท ซึ่งผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณแจ้งว่า ขณะนี้ได้จัดสรรให้แล้ว 26,200 ล้านบาท ดังนั้นที่ประชุมจึงได้เสนอว่าควรจะต้องหายุทธศาสตร์เพื่อ

ระดมทรัพยากรเพิ่มเติม รวมทั้งบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินงานต่อไป

ค่าใช้จ่ายในวงเงินดังกล่าวนี้ ที่ประชุมเห็นด้วยว่า เป็นค่าใช้จ่ายพื้นฐานที่เพียงพอที่รัฐจะอุดหนุนการศึกษาให้กับเด็กทุกคนตามกฎหมาย โดยสามารถจัดให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานขั้นต่ำ ส่วนการอุดหนุนเพิ่มเติมเพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รัฐจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวยากจนก่อน ส่วนกลุ่มที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ควรมีส่วนร่วมรับภาระด้วยตนเอง ทั้งนี้ที่ประชุมมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการหรือเพิ่มเติมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นเกี่ยวกับการอนุญาตให้โรงเรียนสามารถเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานดียิ่งขึ้น และเหมาะสมกับผู้เรียนบางกลุ่ม เช่น ผู้มีความสามารถพิเศษ

นอกจากนั้น ที่ประชุมยังได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พิจารณาหาแนวทางการให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนสาธิต โดยใช้เงินงบประมาณจากสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัด หรือเงินนอกงบประมาณที่มีอยู่ด้วย

2. เห็นชอบให้เร่งดำเนินการสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชน เร่งรัดการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาปฐมวัย การศึกษาผลกระทบต่อการศึกษาเอกชนโดยเฉพาะ อาชีวศึกษาเอกชนที่ขยายตัวกว่า 20% นับแต่มีการอุดหนุนมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้ง การศึกษาผลกระทบต่อการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาโดยรวม

3. เห็นควรมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการหรือร่วมกับสำนักงบประมาณ เพื่อหาข้อยุติในเรื่องการอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว ปี 2547 เงินเดือนครูเอกชน ค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาเพื่อทดแทนอัตราที่ขาด และงบพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย

ปิดประชุมเวลา 17.00 น.

นางสาวลลิตา ยวนากร

ผู้บันทึกการประชุม

นางสิริพร บุญญานันต์

รักษาราชการแทนรองเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้ช่วยเลขานุการสภาการศึกษา

ตรวจรายงานการประชุม